

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Hely: SIMONFFY-ház a város-házával szemben

HIRDETMÉNYEK.

Előfizetést pénzben és a kiadás költségei panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Mérszentes levelek csak ismert kézektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 ft — kr
Félévre	5 ft —
Negyedévre	2 ft 50
Egy hónapra	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábospetitör egyzeri beiktatásért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitörért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Szerda, nov. 12.

222. szám.

DEBRECZEN, nov. 12.

Ismét komoly híreket hallunk a cholera felől, ujjal felütötte fejét a rém, hogy kitérjessze gyászt és pusztulást hirtő karjait az emberiség felett.

A napokban már megnyúvással vetjük tudomásul, hogy Olaszországban már a borzszó dulas után szűnő félben van az epidemia s hogy sikerült ugy localizálni a veszélyt, miszerint az egyes járványfészkek kivül, nem igen terjedhetett tovább. És mert Dél-Franciaországban úgy ment át egyenesen Olaszországba, joggal remélhettük, hogy ha itt meggátolható lesz, Észak-Franciaországot és általában Közép Európát nem fogja meglátogatni e rettenetes betegség.

S íme most egyszerre egész váratlanul jelentik, hogy Párisban a cholera kitört és pedig nemcsak szörványos jelleggel, hanem mindjárt az első napon a város különböző részein 38 egyén halt meg benne. És azóta nem hogy apadt volna, de sőt aggasztóan emelkedik a betegülési esetek száma s vele együtt nő a halálesetek száma is. És mert Páris a világnak egy oly központja, a honnan a ragályt ezer meg ezer féle uton-módon lehet szétvinni, — egy oly világforgalmu város, melyet telj sen elzárolni a lehetetlenséggel határos: biztos kilátásunk leh t most már rá, hogy a veszély az egész közép Európát rövid időn meglátogatja és hogy bennünket sem kerül el, — az már hazánk égalji viszonyából és természeti fekvéséből következik.

Mondanunk sem kell, hogy milyen kellemetlen vendég és mekkora csapás lenne az nálunk, ha most a nemzeti fejlődés kedvezőbbre fordultával a cholera utját állaná forgalmi és ipari fejlődésünknek, s utját vágná az országos kiállítás év izedekre kiható jótékony fejlesztő erejének.

Azt már a tapasztalás megbizonyította, hogy a cholera pusztítását megakadályozni, határelzárás s több e féle intézkedések által teljesen lehetetlen. Példa rá Olaszország. Már akár azért,

mert a cholera a levegő és talaj szül, akár pedig azért, mert ember és ruha huzcolják azt tova, ezt pedig megakadályozni a forgalom mai fejlettségében teljes lehetetlen.

Hozzá járul a bajhoz még az is, hogy a tudományos világ a legnagyobb zavarban van annak természete és terjedési módjára nézve s egyáltalában nem lehet megállapítani, hogy Koehnaak, vagy pedig ellenfeleinek van-e igaza? Így aztán nem lehet megállapítani azt sem, hogy mely irányban kell a terjedés megállítására tevékenységet fordítani.

Nálunk még a cholera hírek kezdetén meg tett a kormány minden lehetőt és mindent mi gyakorlatilag szükségesnek és czélrúnak mutatkozott, arra nézve, hogy ha a veszély itt is felütné fejét, hát legyen készen minden a baj elhárítására.

Most már csak arra kell a kormánynak szigoruan vigyázni, hogy a hatóságok teljesítsék az utasításokat, a legminutiosabb részletességgel és pontos sággal, a hatóságok pedig ugyan ezt tegyék ugy a közönséggel szemben (mert ennek kötelessége első sorban magára és házainak, élémének, itálának tisztaságára mértékére vigyázni), mint a községi tisztaság tekintetében. És ezt most és mindenkor meg kell tenni, mert csak a tisztaság egészséges táplálkozás és mértékletesség, mely eddig a legbiztosabb övrendszabálynak bizonyult. Nem kell ebben hanyagnak lenni sem a kormány, sem a hatóságok, sem a közönség részéről. Nem nehéz azt mindennap teljesíteni, mi az ember egészségét fenntartja, csak azt nem kell gondolni, hogy ezt csak egy napig is elhanyagolni szabad.

Kormány hatóságok és közönség tegyenek meg mindent mindig, a mit csak tehetnek és akkor nyugalommal, és bátorsággal nézzenek a vészszel szembe. Eaits, que puet, vienne qui pourra !!

— A román királyi pár Budapesten. I. Károly Románia királya és Erzsébet, Ro-

mán királynéja tegnap délután 3/2 órakor Budapestre érkeztek királyunk látogatására. Fogadtatásuk ép oly népies, szíves volt, mint a minő fényes. A budai várpalotából egészen az osztrák-magyar állam vasutig vezető utcák és utak sűrűn szelvényezve voltak néppel már délután 1 órakor. A pálya udvar perrierjón a Philippovics gyalogezred egyik nyalka százada állott föl diszorségül zenekarával. Csakhamar megérkezett Tisza Kálmán miniszterelnök magyar diszruhában, mellén a román esillagrend nagy szalagjával, Szapary István Pestmegye főispánja stb. Pontban 3/2 órakor érkezett meg a király a várakozó néptömeg folytonos éljenzése között, egyszerű kétfogatu udvari hintóban; a király ezuttal a lovas tábornokok déleze magyar diszgyeenuháját viselvé, melynek kocsagos kalpaga, fél vállra vetett fehér mentéje rendkívül jól illett az egész egyeuruha piros színéhez. A király mellett a román esillagrend díszíti. Vele egy fogaton jött M o n d e l báró altábornagy főhadsegéd, szintén a román esillagrend nagy szalagjával.

A király derült jó kedvben volt, az őt fogadó miniszterelnökkel, valamint a katonai főméltóságokkal vidáman társalgott. A királyt midőn a perrierre kilépett, a katonai zenekar a néphimnus hangjaival fogadta, mire az uralkodó szemlét tartott a legénység fölött, s jó maguk tartásáért elismerését fejezte ki a főhadparancsnoknak. A cerele tartott ezután tovább, mindaddig, míg haranggal jelt nem adtak arra, hogy a bécsi vonat közeledik. A diszszázad tisztelgett fegyverével, a zenekar rázendítette a román himnust, mely a hatalmas csarnokban harsogva zengett. A király kilépett az udvari pavillonból, a vonat elé robotgott, s az első, a ki kilépett az udvari kocsiból, Erzsébet román királynéval jött. Királyunk eléje sietett, szívélyesen kezét szorított vele, kezét csókolta, s karofogva bevezette az udvari váróterembe. A szellemes, bájos arcu királyné mosolyogva haladt végig a főméltóságok sora között szívesen viszonozza üdvözlésüket. A király rögtön visszajött a pavillonból, s az ezalatt kiszállott Károly román királyt fogadta. eléje nyujtván mindkét kezét, s szívélyesen kezét szorítva. A két király ezután pár pillanatig bement a pavillonba, majd kijöve a diszszázad fölött tartottak szemlét, mely alatt királyunk elől haladt. A szemle alatt a zenekar folyton játszotta a román himnust. A szemle után a király bemutatta Károly királynak Tisza Kálmán miniszterelnököt, kivél barátságosan fogott kezét, majd bemutatta a többi urakat is, a katonai és polgári hatóság fejei egyenkint. — A román királyi erőteljes, szép férfias alak,

bár uralkodóknál egy jó fejvel alacsonyabb sűrű fekete körszakállal, hajlott saorral és villogó szemekkel. A közös hadseregünk ezredesei egyenruhájá nagyon jól illett rá; mellet a szt. István-rend nagy szalagja és a kisebb rendjelek egész sora díszíté. Kiséretében volt Casmir örnagy, a román hadsereg francziás, csinos dísz egyeenuhájában és Creceanu tábornok. — A királyné kíséretét egyedül Romalo Natalia kisasszony udvarhölgy képezte, ki ép ugy mint királynéja, egyszerű uti ruhában volt. A királyné öltözéke barna ruha volt, fekete prémes, nyomott szövetü selyem köpenyyel és kis francia kalappal. A bemutatások után rövid ideig volt cerele a királyi váróteremben, mire a két király az első kocsiba ilve, fülhajtattak a várpalotába. A második kocsi-ban ült Erzsébet királyné és Romalo kisasszony, a harmadikban Mondel báró főhadsegéd és Casmir örnagy román királyi hadsegéd, a negyedikben Tisza Kálmán miniszterelnök, utána következtek a tábornokok és a polgári hatóság fejei. A román királylyal együtt Budapestre érkezett Rosetti ur a bécsi chargé d'affaire is. Este a budai várpalotában a királyi pár tisztelőre udvari diszbebéd volt, mely után királyunk a román királyi párral együtt az operaház előadására ment, honnan a második felvonás után Ó helysége kíséretében eltávoztak az osztr. állam vasuton.

A cholera Párisban.

A „Temps“ teljesen megnyugtató híreket közöl a Párisban kitört choleraól, melynek jellegét az mutatja be legvalódióbb színben, hogy már több hete dühög Páris külvárosában, sőt Párison belül is, a nélkül, hogy mindeddig jelentékenyebben el tudott volna terjedni. A sajtó tudott erről a lapangó choleraól, de azért nem von róla tudomást nyiltan, mert látta azokat a rendkívüli óvintézkedéseket, melyeket a hatóságok mindenfélre megtettek arra, hogy a ragály csirájában legyen elfojtható. A „Temps“ szükségesnek tartotta a hallgatást azon szempontból, hogy a lakosság időnek előtte ne nyughatatlankodjék, s igazi ok nélkül magának bajt ne okozzon. S most, amikor végre nem lehetett tovább hallgatni a ragály felől, azt mondja a „Temps“, hogy a cholera rendkívül lassu terjedése bizonyossá teszi azt, hogy általánossá levését maga a hideg évszak fogja megakadályozni. Emlékeztet arra is, hogy az idei cholera egyáltalán nem volt veszélyes jellegü, kivéve Toulont és Marseillét, mert a Dél legtöbb városában szintén volt choleraeset, de még annyi sem, hogy arról

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Debreczen mivvelődestörténeti multja és jelene.

Felolvastatott nov. 6. 1884.

Irta: GÉRESSY KÁLMÁN.

(Folytatás.)

A debreczeni kör idejére, a mult század végére 1798-ik esztendőre esik a magyar színészet első megjelenése Debreczen városában. A főváros és Kolozsvár után Debreczen az első város a hol a magyar színészet feltűnt sőt a fővárosban jóval későbbben tudott a magyar színészet állandó gyökeret verni, mint Debreczenben. Már 1799-ben 105 előadást tartott itt az akkori színtársulat. Az 1804-ik év korszakot alkotó volt a helybeli színügytörténetében. Osv. gr. Károlyi Józsefné ugyanis ez évben ajándékozott Debreczen városának egy fényes és gazdag színházi felszerelést, gépekkel, díszletekkel, öltözetekkel a mely felszerelés addig a nagy-magyar színház, majd 1805-ben a város adta át teli színháznak az akkori vargaszint, mely a mostani Casinó helyén állott. És a város gyakorolta maga egyik tanácsnoka által a legfőbb felügyeleti jogot, kezelte a jóvelmet, bajlódott a színészek — abban az

időben még aktorok és actrixaok — szerződésével, és általában, teljes mértékben felismerve a színháznak a nemzeti nyelv és mivvelődesre gyakorolt, fontos hivatását, ügyelt arra, hogy ezen feladatra lehető komolysággal és jó eredménnyel töltsék be. Pedig mint a városházának levéltárában ez ügyről fennmaradt okiratok, tanácsvázok bizonyítják, az aktor urak abban időben egészen más természetűek voltak, mint most, nyughatatlankok izgágák és nehéz természetűek. A közönség egyes tagjai versenyeztek a városi tanácscsal szívesseggében, bőkezűségben, új díszletek ajándékozásában. Kiemelendő az is, mily korán, akkor még mikor állandó színház épület a magyar színészet számára a fővárosban sem volt, fogamzott meg a debreczeni tanács lelkében egy állandó színház építésének eszméje, midőn ugyanis a vargaszint épületéből a színház kiszorult, és 1835. aug. 1. napján a Nánási Gábor által épített magán helyiségbe költözött, a város az eladás alá került Vargaszinek árát több mint 12,000 forintot külön tette ez házipénztárában kezelte, és csakugyan ez az összeg képezte egyik alapját a későbbi állandó színház építésének.

1861 márcz. 9-én tarott városi közgyűlésben szavaztatott meg az állandó színház felállítására 150,000 p. frt. A város nemlelkűségével vetélkedett a társadalom is, megalakult a dereczeni színügy-egylet, mely mind a szellemi mind anyagi ügyekben ké-sőbb, soha el nem felejtendő szolgálatokat tett a színügynek.

1865-ben lett teljesen befejezve az új színház, melynek összes költségei több mint 200,000 p. frt-ra mentek, egyedül Debreczen város áldozatkészségéből, nemzeti kultúránk hasznára, városunk méltó díszkedésére,

nemzeti mivvelődesünk iránti buzgósága örök emlékül.

A mint az imént említettem, 1830 óta a vidéknek és épen Debreczen férfainak tudományos munkásságát a m. tud. akadémia vonta magához, bár azon kívül szép eredményt tud felmutatni városunk irodalma. Ha jól meggondoljuk, nincs is mit zúgolódunk e felett, mert bár ezen tudományos öszpontsítás által az egyes város termelése csökkeni látszik, de maga a munkásság emelkedik minőségben és könnyebben jut a nemzet közkinésébe, a mellett, hogy a tudományok nemzeti foruma előtt nyert dícsőség fénye visszasugárzik a városra is. Talán nagyobb bajnak mondható ennél az, hogy kitűnőbb, munkásabb férfainkat minden térről a főváros vagy az országos egyetemek fogják magukhoz vonni. Ezen már vannak módok, a melyekkel bizonyos fokig megunk is segíteni tudunk. Nem egyedül az anyagi oldal, a mint némelyek hiszik. Becsüljük meg az ilyeneket, forrassuk városunkhoz, teremtünk nekik olyan helyzetet, hogy jól érezzék magukat közöttünk és becsülésre, hálaára köteleztessek irántunk. Mert utójára is az egyes emberek értékesz nagyság akár egy város, akár bármily hivatalt és egyes emberektől — bár senki sem pótolhatlan — gyakorlat az ügynek a mivvelődes haladásának sikere függ.

Íme már a jelenhez, a legközelebbi jelenhez értem. Hadd mondjak el még a jelenről egyet-mást, és jelezsek némely teendőket a jövőndőre nézve.

Azon egyetemes általános emberi mivvelődes, melyre nemzetnek és városnak törekedni, mai napság megszűnt egyedül a vallás és tudomány eredménye lenni. Ma már a tudomány és vallás is csak egyes, bár ta-

gadhatatlanul most is a legfontosabb tényezője a mivvelődesnek, és tulajdonképen most is e kettőből magyarázható, e kettőre vezethető vissza minden mivvelődesi tényező.

Csak hogy a tudomány most már kilépett a könyvekől, az iskolai tanszékekből az életbe, a társadalomba, a munkás kezekbe, és csak némely szaktudományok maradtak a könyvekben és iskolában. Kilépett közzénk, segített és segít bennünk munkásságunk minden ágában, meghódította a természet erőit, hogy ezek is az ember szolgálatába álljanak, és teremtsék a vagyont, előmozdítsák lételünk édességét; új meg új ágakat tört magának, a melyek közöttünk maradnak, és a melyeknek legfőbb formulái mennek vissza a könyvekbe. De minthogy azt a vagyont én is segitettem keresni — ezt mondja a tudomány, életed számtalan kényelmét nekem köszönheted, adj belőle egy részt a hazának, a közzónak, a közzintézeteknek és nekem. Epen így van a vallás is. Kilépett a templomból a társadalmi életbe, nem elégszik meg, hogy bennünket — mint a középkori barátot — csendes czellánkban felkeressen, és egyéni üdvösségünket, megnyugvásunkat eszközölje, hanem gyakorlati utasításokat és parancsokat ad, nemcsak azt mondja, hogy szeressük egymást, hanem hogy miképen mutassuk meg szeretetünket mások iránt tettekben, nem egyenkint, hanem mint társas lényhez illik, társas erővel. Odakiált a vagythonhoz, a jó szívhez, és elkér tőle egy részt a humanitarius intézetek, az áryák, a szegények és nyomorultak számára. És a vagyont, a jó szív odaadja, mert érzi, hogy oda kell adnia, azért, mert emberek vagyunk, nemcsak egyenkint, hanem emberek a társadalomban, és az a nyomor is, a min segíteni kell, emberi. (Folyt. köv.)

ban

bl, modern

elére.

Á R.

100 kiló	15.40
14.60	14.—
13.20	12.40
11.60	10.20
10.20	8.—
8 kgr.	6.80
6 kgr.	—
4 kgr.	4.80
2 kgr.	4.20
1 kgr.	4.40
3/4 kgr.	3.80
1/2 kgr.	8.80
1/4 kgr.	8.20

Z T.

együtt

drágább.

detés.

6 földalati

ására nézve

én d. e. 10

emében írás

ása mellett,

összeg 1764

ítási összeg

reljési fel-

helyiségben

zándékozók

y akár kész-

papir lehet,

jelenjenek

ajánlataikat

az árlejts

ri hivatalnál

szóbeli ár-

felbontani.

per 6-án.

tanács.

bulletinokban tudomást venni szükséges lett volna. S hogy a mostani párisi cholera is elenyészően csekély mérvű, mutatja az, hogy a toulonhoz képest a két milliónyi lakosságból nem 8-10 embernek, de naponta 1000 embernek kellene elhalnia arány szerint, s még a mostaniak kis száma is uapról-napra fogy.

A Seine departem-ent főtanácsának ülésén Pichon tanácsos kérdést intézett a cholera föllépése tárgyában. C a m e s c a s s e rendőrfőnök jelentést tett az eddig felmerült esetekről, s hozzátette, hogy leghevesebben dul a járvány a Rue Saint Marguerite-on (a Saint-Antoine külváros és a Rue de Charonne közt). Ez utca a legpiszkosabbak egyike. Dreyfus: Le kell rombolni. C a m e s c a s s e: Azt én is szeretném. Abban az utcában a rongyszedők és nyomorultak mindentféle faja lakik, a kik szokásaik és az inség folytán minden ragálnak ki vannak téve. A beteg és halottak száma elenyészően csekély, arányitva azt Páris lakosságához. Eltekintve attól, hogy veszedelmes ragály gyorsabban terjed, az időjárás is kedvezően segít elő az övrendszabályok hatásos voltát. Ezek részletes magyarázatára után így folytatá a rendőrfőnök: Miként rendszeren, a leggyöngyűbb és legnyomorúságosabbak pusztultak el. Igaz, hogy a ragályosak némelyike java korban állt, de ezek rosszul táplálkoztak, a legnyomorúságosabb helyiségekben éltek, ahol csak rongy tenyész; kamrákban, lépcsőzetben, folyosókon és udvarokban. A legtöbb choleraeset ott fordult elő, ahol a legnagyobb piszok volt található.

A Rue Saint Marguerite-ről a következő leírás adja egy szemtanú: Az utcában rongyszedők és olyanok laknak, a kiknek mestersége amazokéval összefügg, az u. n. „Cordonniers en vieux“, cipészek tehát, kik régi cipőkből újakat csinálnak, feldolgozván a bűzhűdt bőröket, bádogosok, kik sardina skatulyákból illatszereket készítenek, asszonyok, a kik a szemétdől női haját szednek ki s eladják s így tovább. S e t a nép a legutálatosabb helyiségekben lakik, melyeket többnyire lebegő koremszorosok tartanak s a melyekben elaljasult női személyek itatják le a férfiakat. Mindenfelé bűz és nyomor. A szobák és ágyak nem havonként, vagy hetenként berületnek, hanem reggelenként tisztítják ki; az ágyonemű, a melyben 30 ember is hál éjente — soha ki nem mosatik. Különböző szomorú állapotok Páris belső részében nem egy házában megtalálhatók épugy, mint a Rye Saint Margueriteben.

Debreczen N.-Váradon.

Debreczen és Nagy-Várad összeülnelgetőztek, homlokon csókolgatták egymást, mint azok a testvérek vagy barátok, kik ősi jusszon vagy valami talált kincsben előbb jól ki veszekedtek magokat. Most már szent a béke. Ugy szorongatták egymás kezét, hogy szinte ropogott belé s magyar szokás szerint nagyot ittak rá az „Apolló“-ban s reggelig járták a tánczot utána a „Sas“-ban.

Mert az egyház ünnepe volt ugyan tulajdonképen az egész czerimoniáskodás (természetes kálvinista értelemben vétetvén e kifejezés), bizony mégis ünnepe az alkalommal mindenki. Debreczen e veszedelmes versenytrá páspökének és éneklő deákjainak a megérkezésénél kalapot emelt s torkaszakadtából éljenzett, az olasz templomba elment, s ott imádkozott, a banketten evett, ivott, felköszöntött mondott vagy legalább is a toasztozók „éljen“ kiáltására viszhangot adott

A siralomházban.

L. T. ebeszélése.

(Folytatás.)

Irtóztató aggodalommal ültem mellette. Mit akarhat holnap? Mit akar most mindjárt? A sötét éjszakában; a magános szobában.

Két pohár bort hajtott fel hirtelen egymás után. Főlemelkedett; vagy inkább csak akart. Földre zuhant. Ott feküdt a padlón. Már mikor megjött is félszveg volt. A harag, a düh pillanatra kijózaníták, hogy annál erősebben törjön ki a megívott bor ereje. Azonfelül itthon is két palackkal ivott meg rövid alatt; teljesen részeg lett. — Még egyszer megkísérelé a fölkelést. Visszahanyaltott. Egy perc alatt már hortyogott. A nagy részegnek erős álmát aludta.

Ott feküdt lábaimnál. En a széken ülve maradtam. Főlemben nem mertem mozdulni sem.

Főlembem elenyészett. Szívemben más gondolatok, más érzelmek keltek, hevesek, retentők; mindig hevesebbek mindig retentőbbek.

A szerencsétlenség, a bűn, belső rossz ellenségem adá azokat szívemben.

József szerencsétlen, én szerencsétlen. Mindketten szerencsétlenek egész életünkre. Mindketten szerencsétlenek azon ember miatt, ki egy áll. hoz hasonlóan feküdt a földön előttem, ki irántam évek óta durva volt. A volt, ki mikor megkért, már durva volt. A szegény leány szerelme a szegény ifju iránt ismeretes volt előtte. Pénzében elbizakodva közéjük toltta magát; durván, szívtelenül elszakítá őket egymástól. Ilyen maradt végig.

Mi lesz ennek vége? Oly sokszor tet-

kálvinista, luteránus, pápista, unitus- és nem unitus oláh, meg a zsidó is, polgár és katona, ha mindjárt is annak a rangja nem volt alábbvaló a főispáné és tábornoké. Egy szóval ez olyan ünnep volt, melyet a vallási türelem és a testvériségnek a hat felekezethez tartozó összes hívők szívében munkálkodó nemes indulata olyan veres betűkkel képzelt a kaledáriumnak 1884. novemb. hónapi lapjára fölírva lenni, melyeket respektálni lelkiismereti kötelesség. Pedig ez ünnepet nem canon szabályok állapították meg és megtartását állami törvényhozás sem parancsolta. Es mégis milyen általános, milyen szép, magasztos, lélekemelő volt az!

No de Váradnak minden porcikája csak nem is lehet ellensége Debreczennek. Az egyház, már t. i. a kálvinista eklézsia csendes békében lehet a metropollal, s el kell ismernie, hogy neki Debreczen csaknyugán Rómája. Világi dolgok felett hadd perlekedjenek a magistratus és polgárok, az újságírók hadd fogyaszszák a tentát és papirost. Királyi tábla, a peres embereknek, kaszánya Szakramentovicséknak, dohánygyár a pipázóknak és tubakólokknak, vas a kalmároknak és kéjtazóknak: mindez nem tartozik a lélek üdvösségére; ezekhez a mennyieknak semmi közük.

„En megtanultam, hogy a melyekben vagyok, azokkal meg kell elégednem.“ A legnagyobb apossal mondá e szavakat. A várad kálvinista gyülekezet híven követi a nagy példa-ot. Vizsgálatlhatja egy fényesebb mult, mely 100 éven át tartott. Egykor az egész város a helvét konfessiót követte, képek nem voltak templomaiban, feszületek nem utcaim Főiskolája híresebb volt, mint akkor a debreczeni, melynek emelkedése az övének bukásával kezdődik. De a mult szenvedéseiről elégtételt szolgáhat neki az is, hogy ma már minden negyedik várad lakos református. 160 évig halott volt, ma újra él és pedig virulva. Feltámadásának 109 éves fordulatát ünnepli, mint az egyetemes ker. világ a husvétot s ez ünnepre meghívja kebelébe a tisztántuli kálvinista gyülekezetek főpapját, kinek tisztos ősz alakja, neve, állása, és tudománya hadd imponáljon a városban, ha tud más két felekezetbeli püspök is székel.

Igaz fecsegésemnek cziméről majd el is feledkezem.

Hogyan volt hat Debreczen Váradon? kérdezed ugy é nyájas olvasó?

Nem akarok száraz logikai okoskodásokkal untatni és fárasztani. Ha azt mondom, hogy Révész Bálint, a kálvinista Róma püspöke és a diákság részéről a kántus Váradon voltak: reménylen megértesz engemet. Es Debreczen — e képviselőben — hogy ünnepezték azok a reánk különben féltékeny és irigy váradiak! Ugy mentek a szerény református püspök elé ki az indóházhoz, mintha legalább is koronás főt fogadnának. A nagyságo: és tekintetes urak fekete magyar nadrágot, hegyes orru bagaria csizmát húztak, vállokra prémes mentét akasztottak s fejükre köcsög és sastollas csalmát csaptak. A diákokból is olyan nagy urakat csináltak, hogy másodosztályu kocsikon utaztatták őket s uri fogatokon szállították be Várad városába. (A miből az a szerencsétlenség származott, hogy a kántus kibontott piros zászlójától megbokrosodott két fatikkeser ló (s megzavaródott a bevonulás rendez, ünnepi színezete)

Aztán meg mennyi nép tolongott az utcákon! A váradiaknak van püspökjök kettő

tem magannak ezt a kérdést. Nincs-e előttem most a felelet? S nem látom-e azt meg holnap reggel még iszonyubban? A szegény beteg Józseffel gonoszul bánt; velem gonoszul bánt, és az ártatlan gyermekekkel, saját gyermekével is. Engem hü nejt házasságtörőnek, saját gyermekét fattyunak nevezte. Gyűlöl engem, gyűlöli gyermekemet. Mi fog történni holnap?

Aggodalmain ez éjre elenyésztek. Uj aggály ragadt meg; majd harag majd boszu saját szerencsétlenségem, József és mindnyájunk szerencsétlenségem, a bántalmak, a gyalázat miatt. Pedig mind ártatlanok voltunk. Es ő, mindennek okozója, ott feküdt előttem, oly utálatosan, oly förtelmesen, mint egy disznó.

Ellenségem sugta belém mind e gondolatokat. Ami saját ellenségünk pedig nem más, mint saját szívünk, a mi bűneink. Nekem azelőtt sohasem voltak ily gondolataim. Szívem tiszta, bünnélküli volt. — Mindig tiszta volt-e? Mindig bünnélküli volt-e? Nem kellett volna-e magamat egészen férjennek átadni, s szívemből a tiltott szerelmet kiszagztatni? Oh oly gyarló az emberi szív!

Mindig vadabb, iszonyubb gondolatim jöttek. Lábaimnál feküdt boldogságunk gyilkosa. Nem tud mozdulni; nem tudja magát védeni! — — —

Erzékeim megzavaródtak. Hangokat hallottam, melyek hangok szóltak.

„Öld meg őt, öld meg őt“ — sutto ak e hangok.

Ezen utolsó órámban, halálom előtt nem szükség megesküdnöm, hogy e gondolat előbb sohasem fordult meg bennem. Annál ellenállhatlanabb erővel zudult be az most izgatott szívemben.

is. Hiába! A legtöbbben még nem láttak kálvinista püspököt. Erre kíváncsiak voltak. — Egyik bámuló csoport visszahangozta a másíknak riadó éljenzését.

„Eljen Révész Bálint!“

„Eljenek a debreczeni diákok!“

A vendégek nem győzték kalapjukat emelgetni és egészen belefáradtak a sok fejbölgintgatásba. Azok pedig, kik sajnáltak torukukat, vagy félték az eirekedéstől, az üdvözlésnek azt a nemét választották, hogy kendőiket lobogtatták. Valóságos diadalmenet volt. —

Kérdezem egy várad polgától (megjegyzendő bugó kálvinista ugyan, de mégis több benne a profán, mint a vallásos elem.)

— Uram bátyám, mondja meg igazán, magának mi tetszett legjobban az egész ünnepegyességből, az imádság, a prédikáció, az egyh. vázlatos története, a különböző szertartások végre hajtása, vagy a bankett, a bál, vagy mi?

— Hát eesém, a miben legjobban gyönyörködtem, az a kántor deákok éneklése meg dololása volt. Hogy az Isten segítse is mindegyiket valami jó párochiába!

E rövid párbeszéd a közvéleményt is kifejezi.

A kántusnak Váradra átrándult 24 tagja diák volt ott is és pedig debreczeni diák. A váradiak majd megették őket a nagy szeretet miatt. Azoknál a jó magyar nóták kal szivekig és velőikig hatottak. Az udvari vendéglátók azt mondták, hogy ilyen diák nem terem ott, sem a semináriumban, sem a jogakadémián. (Hát te édes olvasóm, hogy vélekedel?)

Csodálatos, hogy győzték azok a fiúk hanggal. Énekeltek mikor templomban voltak, daloltak a tanketten, a bálon, másnap mikor ebéden, mikor vacsorán voltak, senenádot adtak a lelkeseknek, a főgondnoknak, a presbitereknek, az állomás főnöknek, — no meg egy pár oly helyen is, hol szép leány van a háznál. Egész nap, természetes az éjszakát is bele kell érteni, el voltak foglalva. Programjuk nem ugy volt megállapítva, hogy délelőtt ez meg ez, dében étéd, délután ez este megint ez vagy az, hanem: reggel 7 óra felkelés, 8-kor früstök, 8-9-ig próbéneklés, 8-10 ig stb. szóval minden órának meg volt a maga kötelessége. Es ök meg is felelték a várakozásnak, akaram mondan, többet és nagyobbat produkáltak, mint a mennyit vártak tőlük.

Azt is bebizonyították, hogy milyen kegyenczeik Terpsichoré-nek, a táncz muzsájának. A „Szabadság“ granulál is nekik, hogy mint fáradhatatlan és jó tánczosok, mennyire tulesznek a bornirt fiataloságon. P. Z. pedig pompás vig szavalaival kaczagattam meg józseim a váradiakat. Nem szabad meglepedezni a kántus lelkéről, fejéről Mácsai Sándor presensról sem, kit oly sok rész illet meg ebből a ménkü nagy dícsőségéből.

Lett is becsület, de mennyi!

Joggal emondhatják: „Jöttünk, énekelünk és győztünk!“

Egy katolikus család meghívta magához az összes kántor diákságot, s a ház matrónája és szeretetre méltó kisasszonya mindegyiknek jelvényhez, az árvalány bokréthoz, nemzeti szin szalag csokrot ajándékozott. Sőt a Mácsai és a zászlótartó számára csinált szalagra ez is ráhímelték: „Eljen a debreczeni főiskolai kántus!“ Szép emléke marad ez az édes multnak.

A vendégiszeretből ki nem fogytak. Ott akarták őket marasztalni egész hétre.

„Öld meg őt, öld meg őt“ — hallám ismét képlezetben.

„Öld meg, öld meg őt.“ — hangzott az egyik, hangzott a másik fülemben.

„Meg kell ölnöd őt“ — hangzott most saját szívemben

El voltam kábulva. Nem volt akaratom többé. Nem volt erőm ellenállni. Az ördög egészen hatalmába kerített, saját szívem volt az ördög.

„Hajolj le hozzám!“ — hallám ismét.

Letérdeltem az alvó mellé. Nyakendője felbontva volt; melege volt, azért oldá meg.

„Fojtsd meg őt a kendővel!“ — sugá valami a fülemben.

A kendő után nyultam. Összehuztam azt erősen, mindig erősebben Valami vad örület, mint láz fogott el. A mit tettem tenem kellett. Nem tudtam többé mit cselekszem. Eszméletem meg zúnt.

Midőn eszméletem visszatért, halva feküdt előttem.

Kinzó aggály szállott meg. Soha életemben nem éreztem ily kint. Azután sem éreztem soha Meg kellett barátkoznom a halál gondolatával, a hőhérpallós általi halállal. De a halál győtreleme nem lehet olyan, mint az volt, melyet akkor éreztem. A halálos félelem csak egy kis része annak.

Bensőmben hangok hallatszottak: — Gyilkos vagy. Megölted férjedet. Meg kell halnod.

Az utolsó gondolat, a haláltól félelem lépett egy pillanatra előttem.

A belső haragismet megszólt: — El akarod titkolni bűnödöt. Fel akarod a hullát emelni, hogy egy szegre akaszod. Hadd gondolják az emberek, hogy

Talán kész örömet szót is fogadnak, ha a kápsálás, meg az iskola őket háza nem szólítja. A hétfőt aztán mégis Váradon töltötték.

Szegény Törökországon nem osztoznának többben, mennyien a kántust hívták.

Tüzes vas, meleg víz, bírok próbához mégis csak nem folyamodtak. Megpróbálták a vetélytársak a vitás kérdést barátságos uton elintézni. Nem ment. Egyik sem engedett. Azután sorsot húztak. Még a koczkának sem hitték. Hátha valami ügyes csalás lappang benne? Végre abban állapotak meg, hogy egynek a házában ugyan, de azért három egyének legyenek vendégei ebédre.

Milyen figyelmesek azok a váradiak! Tudják, hogy a diákok, plane — a debreczeni diákok nagyon szeretik a kolbászt, meg a disznó pecsenyét. Fogja magát egy ottani gazdag hentes, hétfőn levágattat egy pár hizott sertést, s elmegy a diákokhoz.

— Uraim, az önök tiszteletére, ma disznótort csapok, estvére szívesen látom önöket.

Az ifjak persze az este nem mentek másfelé. Hej az izletes toros káposzta!

Ezek a diákok, kik egy egész város szeretét megnyerték, nevüket népszerűsítették, bennök a váradiak Debreczen is oly heves lelkesedéssel üdvözölték, tegnap délután érkeztek laza. A három napi mulatság meg nem látszik egyikén se. Egyébb bajok nem történt, csakhogy — berekedtek.

Az öreg Pletly Miklós is meglepték a diákok szerenaddal. A főtiszteletű püspök ur nála volt szálláson. A nachtmuzsika végén végén az öreg nagyságo ur testvéri csókot czuppantott Mácsai ajkaira, s így szólott:

„Uraim, midőn derék igazgatójokat megcsókolom, vegyék ugy, mintha mindnyájukat megcsókoltam volna.“

Ez volt egyik legszebb jelenete a kántus várad i időzésének.

Szánt szándékkal hagytam utoljára az ősz főpapot, kit Váradon minden felekezet és minden osztály felekezeti különbség nélkül a legnagyobb figyelemben, tiszteletben és kitüntetésben részesített

Midőn a felekezetek és hatóságok hivatalosan, a nagy közönség testvéri indulattal vezéreltetve, megjelentek az ev. ref. egyház jubileumán: ez a megtiszteltetés, nem csupán a várad i ref. gyülekezetet illette, de Révész Bálintot, a kálvinista püspököt is. Bárhová ment, bár kik között volt, a szeretet és tiszteletnek gyöngéd jeleit találta mindenütt. Az ő gyönyörű imáját, melyet az új toronnyal díszített s renovált templomban mondott: meghallgatták a kitüntőségek és előkelőségek közül: báró Dörj József főispán, Sal Ferenc polgármester, báró Schönberger Béla altábornagy, Polz tábornok, Ritoók Zsigmond kir. tanácsos, dr. Sipos Orbán kir. tantselgelyelő, dr. Kohut Sándor főrabbi, Belesiu Jerotus gör. kel. püspöki helynök, Gyalokay Lajos törvényszéki elnök, Bika Simon g. kel. esperest, dr. Bozóky Alajos kir. jogakadémiái igazgató, Reismann Mór, Steiner Lipót, id. Rimler Károly ev. lelkész, id. Böllönyi Sándor, Plathy Miklós, Adler Ignác, Eressey Géza, Jezerniczky Dénes urak és sok mások.

Feltűnt, hogy a kath. clerus senki által sem képviseltette magát. Révész Bálint püspök azonban vasárnap délelőtt fél 12 órakor látogatást tett Lipovniczky István megyés püspökéél, ki az agg főpásport igen szívélyesen fogadta.

* * *

maga gyilkolta magát. Hiszen ez oly lehet.

De ekkor a gyermekre gondoltam, a kinek atyját megöltem. Nézhettek-e az ő tiszta szemébe? Szoríthatnám-e őt ajkamra és keblemre? Józsefre is gondoltam, a jó, a hübesületes Józsefere. Nézhettek-e ő szemembe a nélkül, hogy abban a gyilkos ne lássa? Tehetné-e tiszta kezzeit az én vérel meoskolt kezembe? Mondhatná-e még: kedves jó Margitom! Meghalt szüléim állottak fenyegetve lelkem elé.

Most voltam csak igazán elveszve; szerencsétlen örökre.

Most még csak egy volt a mit ohajtottam: a halál. Igen, szívem csak a halált, egyedül a halált ohajta

Gyermekeim ágyához léptem. Letérdeltem melléje. Imádkoztam a szegény árváért Isten kegyelmét, legjobb kegyelmét kértem az ártatlan életére. Magam számára irgalmat kértem, s erőt annak elviselésére, a mi reám vár. Azután fölkeltem, hogy elmenjek és elhagyjam a házat, gyermekeket, hogy soha többé ne lássam őket. El tudtam menni a nélkül, hogy az alvó gyermeke még egy pillantást vettem volna, a nélkül, hogy utoljára megcsókoltam volna. Nem akartam őt megszensteleníteni.

A törvényszékre mentem meg azon őj-jel Bevádoztam magamat, alávettem magamat a törvény, az igazság büntetésének. Holnap fog az rajtam végrehatatni pár óra múlva; és még e pillanatban is nyugodtan gondolok arra. Isten nem fog elhagyni az utolsó pillanatban sem, s hiszem, hogy kegyelmet ad a másik életben.

Az elítélt bevégzé elbeszélést. Ez volt története a legiszonyubb szerencsétlenségnek, a legerheesebb lünnék.

(Vége köv.)

ogadnak, ha a
uaja nem szó-
Váradon stül-

nem osztozná-
st hívták.

birok próbához
Megpróbálták
est barátságos

nyik sem enge-
llég a koczká-
ügyes család

an állapotok
an ugyan, de
enek vendégei

k a váradiak!
ne — a debrec-
lik a kobászt,
rja magát egy

levágattat egy
diákokhoz.
születére, ma

zivenen látom

nem mentek
ros káposzta!
egész város

népszerűvé tet-
zent is oly hé-
egnap délután

mulatság meg-
bol bajok nem

is meglepték a
etü püspök ur
uzsika végén

estvéri csókot
ig szóltot:
gatójokat meg-

mindnyájokat

elenete a kán-

am utoljára az
den felekez-
különbség nél-

ti, tiszteletben

atóságok hiva-
veri indulattól

v. ref. egyház
s, nem csupán

te, de Révész
is. Bárhová

eretet és tisz-
mindenütt. Az

uj toronnyal

an mondott:
előkelőségek

án, Sal Fe-
nberger Béla

Ritók Zsig-
Orbán kir.

lor főrabbi,
óki helynök,

elnök, Bika

zóky Alajos

smann Mór,
v. ev. lelkész,

iklós, Adler

y Dénes urak

s senki által

z Bálint püsp-

z 12 órakor

ván megväs

t igen szívé-

ez oly hi-

doltam, a ki-

e az ő tiszta

amra és keb-

jó, a hü be-

szembebe a

e lássa? Te-

rel moeskol

ves jó Mar-

fenyegette

veszve; sze-

mit ohajtot-

ék a halált,

m. Letérel-

ny árvaért

met kértem

ára irgalmat

és, a mi re-

menjek és é-

E három nap alatt el volt Váradon fe-
lejtve, hogy ez a gazdag Debreczen miódent
el szeretne halászni Szent László városától,
a magyar Börminghamtól, a kis Párisból,
hogy milyen veszedelmes vetélytársok va-
gyunk mi nekik. E három nap alatt ünnepe-
ték Debreczent. S most újra visszazökken
minden a rendes kerékvágásba. Megint kez-
dődik a régi haroz, királyi tábla, vasut, ka-
szárnya, meg a jó ég tudja miféle költséges
(s talán jövedelmező is) portékák felett.

Z-y.

Napi hírek.

— A „debr. felolvasó kör“ második
estélyét holnap, csütörtökön d. u. 5 órakor
tartja a városháza nagytermében. Ulvasni
fog az óra első felében Csiky Lajos az op-
timismusról és pessimismusról; az óra
második felében pedig Vértesi
Arnold ur „patriarchális idők“ című
korrajzát Komlóssy Arthur ur fogja olvasni.
A kör tagjait s általában az érdeklődő nagy
közönséget szives tisztelettel híván esté-
lyünkre, pontos megjelenését a kör rendező
bizottságának nevében annyival is inkább
kérem, mert az egy órára két felolvasás
van kitűzve s így az elsőnek pontban öt
órákor hozzá kell kezdeni munkája olvasá-
sához. A körön kívül álló nagy közönség
számára tek. Göttl Nándor ur gyógyszer-
tárába tettem le belépti jegyeket. Csiky La-
jos, mint a kör jegyzője.

— **Halmayné jutalomjátéka.** Taps, ki-
hívás, babékoszorak, csokrok, aranyékszere-
k, ez az a vörös foaal, mely Halmayné
Székely Emma asszony tegnapi jutalom elő-
adásán végig húzódott, és ha hozzá tesszük,
hogy e vörös fonalat a jutalmazott szerep-
lege legkevésbé sem halványította el, —
ugy jellemeztük a tegnapi színházi estét.
Leocoquak „Nap és hold“ című operettje
került színe jó előadásban. Calabazas (Né-
meth), Braseiro (Kis Mihály), Degmez (Bo-
ránd), és Mignel (Horváth) egymással vete-
kedtek a siker elérésében. Beatrix szere-
pével Iványi Mariska k. a próbálkozott meg.
Merész vállalkozás, melyből a különben te-
hetséges kisasszony tegnap tanúságként ta-
pasztalhatta, hogy nem mindig nyer a ki-
mer. E sorokat teljes objektivitással írjuk,
és épen mert biztosak vagyunk abban, hogy
nem fog bennünket méltánytalansággal vá-
dolni, (hiszen mi voltunk azok, a kik eze-
lőtt két évvel tele torokkal kikiabáltuk a
női kórus különben díszes csoportjából), őszin-
tén tanácsoljuk a kisasszonynak, hogy ne
ragaszkodjék minden áron oly szerepekhez
melyek sem hangjának, sem egyéniségének
meg nem felelnek. Szakítson ezekkel és szen-
telje magát kizárólag a komikai szerepkör-
nek (ez is elsőrendű szerepkör); ezen a tén-
ren — ez erős meggyőződésünk — nem so-
kára páratlanul fog állani az országban.
Hangja, a la kja, játéka, határozottan ezen
szerepkörre praedestinálják; minden más sze-
replése meddő kísérlet marad. Kisebb szere-
pekben Serfőzy Etelka, Szida Teréz, Besse-
nyeji Mari és Erdélyi Margit előnyösen tűn-
tek ki. A közönség színié megtelt a há-
zat. (Sz. L.)

— **Dalestély!** Van szerencsénk a n. é.
közönséget értesíteni, hogy a „dal és zene-
egylet“ által tervezett dalestély folyó
15-én azaz szombaton a „Korona“ szál-
lodában visszavonhatlanul megtartatik. Tisz-
tellel. Az elnökség. A műsort eset-
leg tánc követi.

— **Kossuth Lajos nagy hazánkfia,** mint
Turinból fájdalommal értesülünk, meghülés
következtében kénytelen az ágyat őrizni.
Azonkívül makacs szembajával is sokat szen-
ved.

— **A második jutalomjáték** mint hall-
juk a Pálfié lesz a jövő héten kedden a mi-
kor „A dyjoni örültek háza“ című hatásos
színmű fog színpadunkra lépni.

— **A Lónyayak hatalmas voltát**
egyik előfizetőnk következő történeti adomá-
ly illusztrálja Ferencz császár és király
idejében alkanczellár volt b. Malonyay, ki-
nek eredetéhez pikáns hagyományok fűződtek.
Annyi bizonyos, hogy nem a dentu-neogerek-
től származott, mit kikutatni a „Turul“ he-
raldikai közlöny feladata. Közli azt hiszi,
hogy nemzetségének ő volt első alapítój, s
benne nemzetségének magva is szakadt. De
udvari kegyelt levén, nagy ur lett, nemcsak
állása, hanem hatalmas birtokai után is
Örök tulajdonul kapta a szép és áldottföldi
Barsban a hajdan b. Kolerek tulajdonát ké-
pezett (mely család ez ágon kihalt) nagy-
máuyai s a Tiszaháton a mezőúri uradal-
mat. Azidőben Szolnoktól Mezőtúra több öl
magas s alig másfél öl széles töltésen lehe-
tett jutni a nádasok közt. Így volt ez még
közli jogász-korában is. Az udvari kegyenc-
nek, b. Malonyai alkanczellárnak egyszer
eszébe jutott télviz idején meglátogatni a
mezőúri uradalmát. Fényes üveges batárban
utazott a hintó bakján liberális kocsis és cí-
ra huszár. A mezőúri töltésen találkoznak egy
másik fényes, négyfogatu barárral, a
szintén liberális kocsis és cifra huszárval.
A töltés igen keskeny levén, a két nagyuri
fogat egymással szemben meglát Rákiait az
egyik varjuszárnyas bajza kocsis a másikra:
„Hé pajtas térj ki! Ki az urad?“ Feleli ez:
„A harkópaternék sem térnek ki, mert az én

uram báró Malonyay.“ „No akkor a nyakad
közébe csapok, ha ki nem térsz, — lón az
ura méltóságára büszke lófészek válasza, —
mert az én uram holnap is Lónyay.

— **Az első unitárius Keresztelő Ma-
gyarország központi megyéjében,** Pilis-
ben, melyben ősbudavára is fekszik, a mult
hó végén ment végbe Tinnyén, Kossuth egy-
kori lakhelyén. Egyik írótasunk kis fiát avatta
ba. Derzi Károly budapesti lelkész szép
beszéd kísérletében a keresztény társadalom-
ba. A Budapesti egy, mint a helyből és
vidékről jelen volt jó barátok mélyen megin-
dultak hazafias, isten s emberszeretetre intő
szavaira, melyek hatása alatt mélyen a tinnyei
zsidó hitközség előjárója, Eiszler Mór is oda
lépett a csecesemőhöz s a művelt jelen voltak
előtt így szólamlott meg: „Engedjék meg,
hogy a zsidók nevében egy zsidó is áldólag
terjeszthesse ki karjait az új keresztény hon-
polgár fölött. Engedje a mindenképp, hogy e
kis hazafi annyira ideig éljen mint Matuzsálem;
oly gazda legyen mint Kuráh, oly erős mint
Samsom, oly szép mint egyiptomi József, oly
vadász mint Nimruth, oly bölcs mint Salamon,
oly költő mint Petőfi s oly humánus, loyális
és liberális, mint atyja; és sohase legyen a
végzet által annyira megpróbálva mint Hiób.“

— **Naptárak.** A Telegdi K. Lajos hely-
béli könyvtárából ezégnél a következő jól szer-
kesztett esinos kiállítású olesó naptárak je-
lentek meg az 1885-ik évre: Dongó naptár
20 kr. Igazmondó naptár 20 kr. Kis képes
naptár 20 kr. Legujabb alföldi naptár 10 kr.
Református naptár 20 kr. Csokonai naptár
30 kr. Magyar honvéd napt. 30 kr. Magyar
ember naptára 30 kr. Alföldi képes naptár 30
kr. Kossuth naptár 30 kr.

— **Egy élet tragédiája.** Bécsben teg-
nap szállítottak be egy lányt az örülek há-
zába, kinek története Bécsben általános rész-
vételt keltett. Osterlein Teréz gazdag gyáros
leánya volt, kit olyan nagy hajlam vonzott a
színpadra, hogy elhagyva szülei házat, énekes-
nőnek képezte ki magát. Tanulmányai befűz-
tével föllépet egy bécsi színházban és — meg-
bukott. Hangja nagyon kis terjedelmű volt, s
nem tetszett. Ettől fogva elkezdett kóborolni
a vidéken, színházról színházra járva, egyik
nyomorusághól a másikba merülve. Egész
élete egy végtelen küzdés és sanyaruság volt.
Végre fölkerült ismét Bécsbe, de akkor
már szülei nem éltek, s ő maga kegye-
lemkenyeren tengődött egy iparosnál. —
A szenvedés, és az elfecsérelt élet fölötti té-
pelődés megzavarta lelkét; eleinte csak ab-
ban nyert ez kitérészt, hogy rikító, feltűnő
színi ruhákban járt, de csakhamar dühöngésbe
ment át e baj, — mig végre tegnap olyan
mérvet öltött, hogy be kellett őt zárni a té-
bolyultak házába.

— **Diszno a színpadon.** Kuttyát, maos-
kát, lovat, elefántot, már láttunk a színpa-
don, de — disznót még nem. Az az mi nem
de a hamburgiak igen, még pedig a „Nanon“
című operettben kerül színpad minden este
egy ilyen jámbor sörtes állat, mely szelid
rőfögéssel üdvözi a közönséget.

— **Billiárd-verseny Bécsben.** Bécs billi-
árdozóit egy kilitásba helyezte nagy billi-
árd-verseny tartja pár nap óta izgatott-
ságban. A Bécsben rövid idő alatt népszerű-
sége vergődött Peyraud Rudolf kitűnő bil-
lardista az eddig leggyőzhetetlenebb tartott
lilliárd-hóst Vignaux-t versenyre hívta Bécsbe.
Peyraud a következő feltételeket indítvá-
nyozta: háromszor pontot kell három este
lejátszani s a nyerő, ki hamarabb játsza azt
le, 10,000 frankot kap. S kilitás van rá,
hogy Vignaux e feltételeket elfogadja s ez
esetben a billiárd-verseny november hóban
fog megtartatni a zenekedvelők termében,
hol nők it tanui lehetnek a viadalnak

— **Rejtélyes büntény** tartja izgatott-
ságban Kun-Szent-Márton városát és környé-
két. A megye egyik legvagyonosabb és leg-
tiszteltebb férfa, Bozóky József földbirtokos
a mult hó 5. napján eltávozott hazulról és
azóta nyoma veszett. Hozzá tartozói titokban
tartották eltűnését, remélve, hogy vissza fog
térni, de a legutóbbi napokban már lemond-
tak a viszontlátás reményéről és kutatni kez-
tek az eltűnt után. Bozóky eltűnése napján
Török-Szent-Miklóra hajtatott, hogy az ot-
tani szabadkőműves páholy munkáiban részt
vegyen, mert tagja volt a páholynek. A sza-
badkőművesek épületétől éjjel 11 órakor a
pályaházhoz hajtatott és kocsisával bevitet
a váróterembe kézi málháját. Szolokra és
onnan Budapestre akart utazni. Szolokon
azonban Bozókyt már másnap nem látták.
Valószínű, hogy a vasutón érte a szerencsét-
lenség; beszélték azt is, hogy rablógyilkos-
ságnak esett volna áldozatul, mert 6000 frt.
készpénzt vitt magával.

— **A himlőoltás reformja Németor-
szágban.** A kényszer-himlőoltás ellen már
régebben agitáció indult meg Németország-
ban s kiváló orvosi testületek petíciókat
intéztek a birodalmi gyűléshez, e kilencz év
óta fenálló intéstució megszüntetését kérve.
A birodalomgyűlés elrendelte a kérdés tü-
zetes megvizsgálását, mívégre Bismarck her-
ceg egybshívta a legkiválóbb szakértőket,
kik a minap fejezték be tanácskozásukat
Berlinben. E tanácskozásokban résztvett dr.
Koch Róbert is, a kolora bacillusok felre-
dezője, mellette néhány kiváló statisztikus
és a himlőoltásnak három ellenzője.
A birodalmi egészségügyi hivatal véleménye
alapján vizsgálták meg a himlőoltás kérdé-
sének fiziológiai és pathológiai állását s fon-
toltára vették a himlőoltás ellen fölhozott ér-
veket. A himlőoltás hasznossága mellett

döntő bizonyosságot tett az a körülmény, hogy
a kényszer behozatala óta csaknem egészen
megszűnt a gyermekek közt a himlőjárvány,
mig azelőtt évenként 50 százaléka halt meg
himlőben. A szakértők ennél fogva három
szavazat ellenében egyhangulag a himlőoltási
kényszer fentartása s az állati oltó-anyag
alkalmazása mellett nyilatkoztak. Az egyes
tartományokban állomásokat fognak szer-
vezni ilyen állati oltó-anyag előállítására.

— **Olvasóink** szives figyelmét lapunk
mai számában megjelent M. Stein Ha-
mburg és Valentin & Comp. Ha-
mburg pénzsorsolási hirdetésére felhívjuk,
melyek minden kétely kizárásával csak a kö-
zönség érdekét tartva szem előtt, mindenki-
nek alkalmat nyújtanak csekély betéttel szer-
encsét próbálhatni.

Közgazdaság.

Buja őszi vetések legeltetése A hol
a tubuja vetések legeltetésére juhokkal nem
rendelkezőnk, ugyan ezt a czélt a vetések
károsítása nélkül egy éles kaszával is elér-
hetjük, sőt ez még kevésbé ártalmas mint a le-
geltetés, mert a növényen könnyebben be-
gyógyul az éles metszés, mint a tompa hara-
pás, s emellett a kasza is a hosszab levele-
ket szedile, míg a juhok a növény rügyét
eszik legszívesebben. — Legutóbb a kres-
seni gazdasági egyesületben négy nagyobb
és egymástól távolabb lakó birtokos tett
erre nézve kísérletet oly módon, hogy
mindegyik két-két fatáblát, körülbelül egy
negyed hektárnyi kiterjedésben kitűtött egy-
más mellett, s azok egyik részét juhokkal
legeltette, a másikat pedig érintetlenül hagyta.
Mind a négy kísérlet egy anyag, mint homok
és tőzegtalajon meglehetősen egyformán a
legeltetésre nézve kedvezőtlenül ütött ki, mert
lelegett részekben egy ötödél kevesebb sze-
met és szalmát kaptak. Ezen jelenség okát
abban kell keresnünk, hogy ily módon az
összeszél már fejlődöt vetésben a sziv rügy, a
jövendő kalász csírája, a juhok harapása ál-
tal megsemitstetik, s az által a növény kény-
telen a kalász hajtására másodsor is ugyan-
annyi erőt használni fel. Ebből világos, hogy
a vetések legeltetése annál károsabb lehet,
minél könnyebb a talaj s minél könnyebb a ta-
laj s minél silányabb trágyaerőben van az,
mert itt annál nehezebb lesz a juhok által
okozott kárt utánpótolni. Különben a tubu-
ja őszi vetésnél igen jó eredmény lehet elér-
ni a lehengerezél, mely egyáltalán a legjobb
eljárás a vetés megdülésének megakadályo-
zására.

Husárok

megállapítva s bejelentve 1884. nov. 12-től
nov. 19-ig.

46 kr. Katona Lajosnál Rózsater 10
szám alatt.

50 kr. Magyar Gábornál Dedó u. 125
szám alatt. Gyarmati Istvánnál mester-
utca 1442. sz. a. Varga-utca 2238. sz. a.
Nagy Mihálynál péterfia-u. 970. szám alatt.
Balogh Jánosnál Mester-utca 1113 sz. a.

Minden többi bejelentett mézárskékek
ben pedig 52 kr.

Jegyzet: Magyar Gábor három szé-
kében 1 kiló hus nyomtaték nélkül a közön-
ség részére 8 krral, — a cs. kir. katonai kór-
ház részére pedig 10 krral drágább.
Debreczen. 1884. nov. 11.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

III. Bélet csütörtök nov. 13 5 Szám

Fedora

drama 4 felv
Kezdete 7 órakor.

Műsor: péntek: „A gascognei“
szombat: „a királyné csipkekendője“
vasárnap: „A cigány“

SZABÓ LAJOS FIAI

divat- és kézműüaru üzletükben, Debreczen rózsater,

Az őszi és téli idényre nagy választásban kaphatók:
Divatos női ruhakelmék, flanellek, női posztók;
Fekete ternők, cachmirok és mindenféle gyászczikkék;
Selyem szövetek és színes atlaszok, bársonyok;
Selyemkendők, gapju téli kendők minden nagyságban;
Kreász, rumburgi, fonal és pamutvásznak;
ÁGY és ASZTALNEMŰEK, BARKETEK, KALMUKOK;
Csipke és szövet ablakfüggönyök;
SZŐNYEGEK, FUTÓ, AGYELÉ és NAGYSZŐNYEGEK;
Csipkék, szalagok, ruhadíszek, bélszenneműek, gombok;
PAMUTOK és MINDENFÉLE RÖVIDÁRUK;
kitűnő szabásu férfi ingek; esernyők.
!Szabott olesó árák mellett!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, miszerint

ra hármas fulferhelségénél fogva

az őszi és téli női ruha kelméket u. m.

flanel, posztó, lóden, cheviott, tiszta gyapju, virágos, divat-szövetek, fekete és szines ternók valamint

az összes selyem és atlasz kelméket

mától kezdve

gyári áron de azok egyrészt gyári áron alól is

kiárusítom.

Nagy raktáru.

kész női és gyermek felöltők, bundák, karmantyuk és esőköpenygeket pedig a jelen viszonyokhoz mért **olcsó árakon**

a n. é. közönség rendelkezésére bocsátom.

RUHÁKAT

mérték szerint budapesti műhelyben legrövidebb idő alatt,

a legujabb divat szerint **OLCSÓ ÁRON** készítették

ROTT L.

Debreczen,
takaréki-érintári épület.

1884. október 23.

Pályázati hírdelmény.

A debreczeni ref. egyház árva szerelő bizottsága az ez évi árva kezeléshez szükséges

(700-900 frt értékű)

posztóra pályázatot nyit.

A pályázni kívánók ezennel felhívattak, hogy a posztó mintákat, mindenik bemutatott mintából egy véget

f. hó 15-én szombaton

délután 5-től 7 óráig úgy adják be, hogy a posztó legalsóbb ára méterben kifejezve mindenik bemutatott mintára tisztán feljegyezve legyen. A posztó tulajdonos neve pedig zárt borítékban csatolandó.

Később beadott minták figyelembe nem vétetnek.

A posztó minták a debreczeni ref. egyház tanácsstermében. (Egyház-tér) adandók be alólirottak.

Debreczen, 1884. Nov. 10.

Sebess György m. k.
árva szerelő bizottsági elnök.

Téli alma.

Jó faj téli alma kézzel szedett kapható tetés v. kájja vasúthoz szállítva 2 frt.

(Sirköz-Ujak pr. Szatmár.)

BODORNE.

NEMES GÁBOR

Debreczenben, főtér a városházával szemben.

Férfi, női és gyermek lábbeli raktár.

Ajánlja a n. é. közönségnek dusan felszerelt kintű minőségű férfi, női és gyermek lábbeli mérték szerinti megrendelésre, gyors kiszállítás mellett; — ugyanott merék után és mindenféle lábbelik a legjobb anyagból a legrövidebb idő alatt készülnek; valamint a vidéki megrendések utánvét mellett szonnan a te kiismeretesen eszközöltetnek.

Mérték szerinti megrendelésre legpontosabb délesek sabbán.

Férfi, női és gyermek lábbeli raktár.

NAGY PÉNZ-SORSOLÁS.

Ezen legujabb, nagy Hamburg állam magas kormánya által engedélyezett és az összes államvagyonnal garantizált pénzsorsolás 100,000 sorsjegyet tartalmaz, melyekből 50,500 sorsjegy, tehát több mint a fele az ide oldalt jegyzeti nyereményekkel hét osztályban folytatódóan sorsolás alá kerülnek. A sorsolás alá bocsátott összes vagyon

500,000
márka

mint legnagyobb nyereményt, nyujja a legegyszerűbb esetben Hamburg állam által garantizált pénzsorsolása, illetve:

1 díjny. á m.	300000
1 nyere. á m.	200000
2 nyere. á m.	100000
1 nyere. á m.	90000
1 nyere. á m.	80000
2 nyere. á m.	70000
1 nyere. á m.	60000
2 nyere. á m.	50000
1 nyere. á m.	30000
5 nyere. á m.	20000
3 nyere. á m.	15000
26 nyere. á m.	10000
56 nyere. á m.	5000
106 nyere. á m.	3000
253 nyere. á m.	2000
6 nyere. á m.	1500
515 nyere. á m.	1000
1036 nyere. á m.	500
29020 nyere. á m.	145
19463 nyere. á m.	200, 150
124, 100, 94, 67, 40, 20	

összesen 50,500 nyeremény és ezenkívül még egy díjnyeremény hét osztályban öt hónap alatt kisorsolatik.

A nyeremények kifizetése természetesen és pontosan államgaranciával történik. Ha netalán a megrendelő nem volna megelégedve a sorsolási tervvel, akkor készséggel visszavesszük a sorsjegyeket huzás előtt és visszafizetjük az összeget, kívánatra előre is beküldjük ingyen a sorsolási tervet betekintés végett.

Miután ezen új nyereményhúzáshoz számos megrendelést várhatunk és hogy ezek pontosan teljesíthetők legyenek, kérjük a megrendeléseket lehető legkorábban mindenseire azonban

1884. november 30-ika

előtt, az alólírt fő sorsolási irodák egyikéhez közvetlenül elküldeni.

M. Stein | Valentin & Co.

Steinweg 5 | Känigstrasse 36-38

Hamburg. | Hamburg.

Mindenki náunk alban az előnyben részesül, hogy a sorsjegyeket közvetlenül és minden közvetítő mellőzésevel vásároltja, emellett nemcsak a hivatalos nyeremény-lajstromot kapja a lehető legrövidebb idő alatt felszólítás nélkül, hanem az eredeti sorsjegyeket és a természetesen megállapított árban minden feltöltés nélkül.

SÓ S - BORSZESZ

Bárvárt Károlytól

vaiódi minőségben, eredeti árakon kapható DEBRECZENBEN

Csanak József kereskedésében

mint egyedüli főraktárban.

Ezen hatóságilag engedélyezett kintű házi-szer, mely a szegedi országos kiállításon érem-éremmel, a székesfehérvári kiállításon ezüst-éremmel lett kiüntetve, különösen jó gyógyhatást eszközöl: rheuma, csusz, szaggatás, fagyás, fej-, fog-, és fül-fájdalmak és szemgyulladásnál, ezenkívül fogtisztító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a szájból minden kellemetlen szagot eltávolít.

Utánzások meggálása végett alább látható czimlapomat, mely minden üvegre ragasztva van, a budapesti kereskedelmi kamaránál 100/1875. szám alatt mint védjegyet bekebeleztettem.

Tisztelettel

Bárvárt Károly.

Budapest, IV. ker. Nagymező-utca

E védjegyet különös figyelembevételre ajánlom.